

دفع ضرر در پرتو قواعد کلی فقه

نویسنده: پوهنوال عبدالمجید صمیم

استاد پوهنچی شریعات و علوم اسلامی

چکیده

بحث ضرر و خساره و جبران آن از جمله مهم‌ترین مباحث حوزه‌های فقه و حقوق اسلام، و به تبع آن قانون مدنی کشور ماست. اهمیت این بحث زمانی واضح می‌گردد که بر جایگاه و نقش این قواعد در تنظیم حقوق خصوصی افراد و اشخاص واقف شویم. به خصوص در حل و فصل منازعات ناشی از آسیب‌ها و زیان‌های مالی. هدف، توضیح و تبیین فقهی و حقوقی این قواعد است تا بتواند راهگشای دانش‌پژوهان این عرصه‌ها باشد. تلاش بر این بوده که در پرتو منابع معتمد علمی فقهی و حقوقی این قواعد را تبیین نمایم، و نتایج مهمی که از همچون مباحث به دست می‌آید را واضح بسازیم، از جمله وسعت و گسترده‌گی قواعد فقهی و نقش آن‌ها در تنظیم قوانین مدنی. نتیجه به دست آمده مشعر بر این است که کار بر روی قواعد مربوط به ضرر کافی نبوده، و باید از زاویه‌های دیگری نیز این قواعد مورد مذاقه قرار گیرند تا عام‌تر و فراگیرتر شود. پیشنهاد می‌شود که مراکز علمی دینی بیشتر متوجه این قواعد شده، عرصه‌های تطبیق آن را گسترده‌تر سازند و تحقیقات جدیدی را سامان دهند.

واژگان کلیدی: قاعده، ضرر، خساره، جبران.